

StoraEnso

Mette McVeigh
mette.kahlin.mcveigh@storaenso.com
+46704736757

12/5/2025

1 (8)

Er ref:

LI2024/02430

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.smf@regeringskansliet.se

Stora Ensos yttrande avseende SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk

Stora Enso tackar för möjligheten att besvara regeringens remiss över SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (LI2024/02430) och lämnar härmed följande synpunkter.

Stora Enso

Stora Enso är en ledande global leverantör av förnybara lösningar inom förpackningar, biomaterial, träprodukter och papper och är med detta en del av bioekonomin. Våra fiberbaserade material är huvudsakligen förnybara, återvinningsbara och fossilfria. Våra lösningar erbjuder koldioxidsnåla alternativ till produkter baserade på icke förnybara resurser. Stora Enso menar att allt som tillverkas av fossilbaserade material i dag kan baseras på skogen imorgon.

Stora Enso har mer än 3500 anställda i Sverige, utspridda i landet. Globalt är Stora Enso ca 21 000 anställda varav 17 000 finns i EU. På så sätt bidrar Stora Enso inte bara till klimatmålen med våra produkter utan också till den svenska, europeiska och globala ekonomin och arbetsmarknaden. Stora Enso bidrar också till en levande landsbygd då många av våra anställda bor och jobbar utanför storstadsregionerna.

Stora Enso äger 1,4 miljoner hektar mark i Sverige, varav 1,14 miljoner hektar är produktiv skogsmark. Det gör oss till en av Sveriges största skogsägare. Eftersom vi bedriver ett certifierat skogsbruk i skogarna vi äger kan våra kunder vara säkra på att våra produkter kommer från hållbart förvaldade skogar.

Sammanfattning:

Stora Enso välkomnar utredningen och är positiv till dess intentioner. För att få en robust skogspolitik som ser skogen som en resurs krävs ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk. Skogsutredningen fokuserar på att utveckla svensk skogspolitik för att möta och påverka policyutvecklingen inom EU samt för att förenkla regelverket för skogsbruket. Det är viktiga frågor med stor potential att göra skillnad både för vår sektor och för samhället i stort.

Utredningens förslag innebär framför allt större tydlighet i regelverket vilken kan göra stor skillnad för att främja ett aktivt skogsbruk. Det finns mycket man skulle kunna göra, men det är också viktigt att göra saker i rätt ordning. Annars riskerar det att bli krångligare under en period när målet är det motsatta. Vi befinner oss i en tid när nya krav, baserade på behovet av åtgärder för att säkra biologisk mångfald och våra klimatmål, kommer att påverka skogsbruket och skogsägarna.

EU:s avskogningsförordning, EUDR, ställer nya krav på rapportering och spårbarhet kräver stort engagemang från hela branschen. Den introducerar också nya begrepp (som "skogsförstörelse"). EU:s naturrestaureringsförordning kan samtidigt leda till nya krav på skydd av skog och åtgärder för att främja naturvärden. I detta läge är det bra att arbeta utifrån de huvudsakliga verktyg som idag finns i svensk lag och myndighetsutövning vad gäller pågående markanvändning genom skogsbruk – avverkningsanmälan och samråd – men att effektivisera och tydliggöra när och hur de ska användas. Samtidigt finns stora utmaningar vad gäller att tydliggöra förutsättningarna för skogsbruk och att göra det både enklare och mer gynnsamt att både skapa naturvärden och att producera råvara för bioekonomin genom skogsbruk.

Vi stödjer särskilt utredarens förslag om att:

- **Markägaren ska ha rätt att kräva ersättning** då en myndighet beslutar om begränsningar i möjligheten att avverka med hänvisning till naturvärden eller biologisk mångfald, om det innebär att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvåras.
 - o Rätten till ersättning borde vara självklar då samhällets intressen i en sådan situation inkräktar på äganderätten. Idag har vi dessutom en ohållbar och kontraproduktiv situation där markägare är oroliga för att skapa naturvärden i sin skog, eftersom de riskerar att förlora pengar på det. En ersättningsmodell enligt förslaget kan såväl ge markägaren rätt till skälig ersättning, som sätta siffror på statens egna kostnader för att skydda natur. Detta kan förhoppningsvis leda till att prioriteringar för skydd av natur går i linje med budgetprioriteringar.
- Det tydliggörs att kostnaderna för ytterligare kunskapsinhämtning **upp till ett fåtal procent av värdet på den berörda delen av fastigheten, maximalt 3 procent**, bekostas av markägaren.
 - o Stora Enso anser att detta är en rimlig nivå för fördelningen av markägarens respektive statens del av ansvaret är centralt för att skapa tydlighet i denna känsliga fråga och positivt för att generellt höja kunskapsnivån.
- **Skogsstyrelsen** ska vara **ansvarig tillsynsmyndighet för artskydd** när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen.
 - o Stora Enso ställer sig positivt till att Skogsstyrelsen får en mer självständig roll som myndighet med specialistkunskap om skogsbruket och dess förutsättningar och effekter. Samma förutsättningar bör gälla i hela landet, naturligtvis anpassat efter naturliga förutsättningar. En mer gemensam bild av skogen och dess förutsättningar gynnar både skogsnäringen och naturvärden.

Dessa förslag rekommenderar vi därför regeringen att skyndsamt gå vidare med.

Stora Ensos yttrande

5 Tydliggörande av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Stora Enso instämmer i utredningens förslag.

Utredaren föreslår att samråd ska frikopplas från avverkningsanmälan och att regeringen ersätter dagens föreskrifter om när samråd ska göras med en uttömmande lista i förordning. Vidare föreslår utredaren att markägaren ska få tillgång till idag sekretessbelagd information via Artportalen och att markägare som följer föreskrifter om när anmälan för samråd krävs, inte ska riskera straffansvar för otillåten miljöverksamhet. Överklagandetiden för en miljöorganisation, av ett beslut enligt miljöbalken, ska beräknas från att beslutet meddelades. Utredaren föreslår slutligen att regeringen uppdrar åt Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket att revidera och ta fram förslag på vägledning för tolkning av livsmiljötyper enligt art- och habitatdirektivet.

Syftet med dagens ordning, att avverkningsanmälan också ses som anmälan för samråd är att underlätta för markägaren. I praktiken innebär det dock onödig administration eftersom de flesta skogsbruksåtgärder inte innebär en sådan väsentlig ändring av naturmiljön som kräver samråd. Dessutom, som utredningen påpekar, leder det till att det inte alltid framgår om ett beslut från Skogsstyrelsen att inte vidta någon åtgärd är ett beslut baserat på miljöbalken, skogsvårdslagstiftningen eller båda, vilket skapat rättslig osäkerhet rättsligt.

I allmänhet ser vi positivt på ett förhållningssätt där man redan i ett tidigt skede tydliggör och sorterar ut vad som är en skogsbruksåtgärd av standardkaraktär, dvs pågående markanvändning när skogsvårdslagen gäller, från dem som riskerar att ha miljöpåverkan, där miljöbalken är relevant. Då klargörs tidigt om pågående markanvändning i form av skogsbruk är ett accepterat brukande av mark. Det bör dock framgå tydligt att syftet med samråd inte är om huruvida skogen ska kunna brukas eller ej. Samråd finns just för att kunna bruka skogen utifrån dess särskilda egenskaper.

Utredningens förslag om att ersätta dagens föreskrifter med en uttömmande lista på vilka åtgärder som kräver samråd kan därför vara positiv. Det förutsätter att listan är utförlig och tydlig samt kommuniceras väl, för att inte riskera missförstånd. Utredaren föreslår också att särskilda områden ska pekats ut. Detta kan underlätta en bättre skogsanvändning om de goda verktyg som idag finns i Sverige för att inhämta kunskap om skogen används mer effektivt. När till exempel nya begrepp, som urskog och "old growth forest" införs i lagstiftningen, bör dessa områden fastställas. Det finns dock en risk att områden som pekats ut blir för omfattande för att skapa marginaler, och att de kan komma att övertolkas som att de per definition är områden med höga naturvärden, vilket blivit fallet med andra kartläggningar som gjorts. Vi vill framhålla vad utredaren skriver: "*Här måste man ha i åtanke att kravet på en samrådsanmälan inte är samma sak som ett förbud mot åtgärden. Samrådet är en process mellan markägaren och Skogsstyrelsen för att hitta ett sätt att genomföra en åtgärd utifrån områdets egenskaper.*"

Vi noterar att utredaren konstaterar att **de vägledningar för skogliga livsmiljötyper** som idag finns inte är tillräckligt tydliga för att kunna utgöra underlag, och att utredaren uppmanar myndigheterna att se över detta. Vi instämmer i bedömningen. Vägledningarna lämnar utrymme för tolkning, vilket riskerar både missförstånd och risk för överimplementering av exempelvis den kommande Naturrestaureringslagen. Ett konkret exempel är begreppet "naturskog" som används i flera vägledningar inte en tydlig definition och har kommit att tolkas mycket olika. Även andra begrepp i vägledningarna är vagt definierade och ger stort utrymme för tolkning. Vi välkomnar därför att regeringen gett uppdrag om att vägledningarna för "västlig taiga" och "närlingsrik granskog" redan nu ska ses över.

Det är positivt att utredaren kopplar samman detta förslag med att **markägaren ska få tillgång till idag sekretessbelagd information via Artportalen**. Detta borde vara en självklarhet för att markägaren ska kunna ta korrekta beslut om sin mark utifrån den kunskap som finns, utan behöva försöka skapa sig dessa kunskaper på egen hand. I de fall markägaren anlitar ombud vore det önskvärt att även ombudet skulle kunna få motsvarande tillgång till informationen.

Vi stödjer även utredarens förslag om att vissa åtgärder som utförs enligt "**vedertagen metod**", dvs i enlighet med Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, inte ska kräva samråd. Skötsel i enlighet med detta bör inte betraktas som medförande "väsentlig ändring av naturmiljön" och då ska samråd alltså inte krävas. Detsamma gäller hantering av hänsyn till arter. Det är också rimligt att tydliggöra att markägare som följer föreskrifter om när anmälan för samråd ska ske inte ska riskera straffansvar för otillåten miljöverksamhet.

6 Arealgräns för krav på underrättelse om avverkning

Stora Enso delar utredarens bedömning att det inte är lämpligt att ändra arealgränsen för underrättelse om avverkning från dagens 0,5 ha. En sådan ändring skulle inte göra stor skillnad för skogsbruket och skulle dessutom riskera att göra implementeringen av EUDR och REDIII mer komplex. Vi ser inte heller att det skulle påverka exempelvis intresset för att bedriva hyggesfritt skogsbruk. Vi instämmer med förslaget att "Markägarens val av avverkningens storlek bör inte avgöras av motivet att undvika underrättelse till Skogsstyrelsen". De alternativa förslagen skulle skapa större skillnader mellan stora och mindre skogsfastigheter. Vi anser att markägare i grunden bör behandlas lika. Även i detta avseende skulle EUDR och REDIII potentiellt bli svårare att genomföra.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regeringen att gå vidare med utredarens förslag enligt alternativ 1, dvs att inte ändra lagstiftningen i detta hänseende.

7 Övriga åtgärder med krav på underrättelse

Utredaren föreslår att underrättelseplikten tas bort för uttag av grenar och toppar. Vidare föreslår han att underrättelseplikt ska gälla för maskinell gödsling, maskinell askåterföring samt för byggande av skogsbil- och traktorvägar längre än 300 meter. För stubbskörd föreslås ingen ändring, utan det ska fortfarande kräva samråd.

Stora Enso stödjer förslaget att ta bort underrättelseplikt för uttag av grenar och toppar. Som ovan, bör skötsel i enlighet med Skogsstyrelsens föreskrifter inte betraktas som en väsentlig ändring av naturmiljön. Uttag av grenar och toppar är en åtgärd som alltid sker i samband med en annan, huvudsaklig, åtgärd (avverkning). Skogsstyrelsen har, bland annat i SKA22, påpekat att det finns en stor potential att ta ut betydligt mer skogsbränsle inom ramen för vad som anses som hållbart enligt EU:s reviderade förnybartdirektiv (RED III). Stubbskörd kan däremot ha en större påverkan och är därför lämpligt att även fortsättningsvis kräva samråd. Vi noterar dock att utredningen på s.183 skriver att stubbrytning inte ska kräva samråd om det görs enligt "vedertagen metod" medan det på s.222 föreslås att stubbskörd fortsatt ska kräva samråd.

Stora Enso noterar utredarens förslag att underrättelseplikt ska gälla för maskinell gödsling, maskinell askåterföring samt för byggande av skogsbil- och traktorvägar längre än 300 meter och anser att resonemanget är rimligt. Stora Enso ser inte att det påverkar skogsbruket på ett betydande sätt.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regeringen att gå vidare med utredarens förslag i detta kapitel.

8 En ny syn på ädellövskog

Stora Enso väljer att inte kommentera dessa förslag då ädellöv inte är ett träslag som är i fokus för Stora Ensos verksamhet idag eller våra skogar i norra och mellersta Sverige. Vi ser dock en ökad variation vad gäller träslag som positivt för klimatanpassning och riskspridning.

9 Hantering av underrättelser om skogliga åtgärder

Kortare tidsfrist mellan att en underrättelse kommer in till Skogsstyrelsen till dess att en åtgärd får genomföras.

Utredaren föreslår att tiden mellan att en underrättelse om skogsbruksåtgärd kommit in till Skogsstyrelsen och tidpunkten då åtgärden får påbörjas kortas från sex veckor till tio dagar. Tiden räknas från den dag då en komplett anmälan kommit in till Skogsstyrelsen. Stora Enso bedömer att ett tydliggörande av när samråd krävs och frikoppling från avverkningsanmälan innebär att det är rimligt att anta att ärenden av standardkaraktär ska kunna hanteras inom 10 dagar.

Kravet på särskilda skäl för att en åtgärd påbörjas tidigare tas bort

Utredaren föreslår att kravet på att särskilda skäl skall föreligga för att Skogsstyrelsen ska kunna medge att en åtgärd påbörjas tidigare än den i lag angivna tidsfristen tas bort.

Utredaren lägger fram bra argument för att det idag är en diskrepans mellan vad Skogsvårdslagen säger och praktiken. Detta kan utgöra en onödig väntetid, vilket kan vara negativt exempelvis vid barkborreangrepp. Samtidigt ser vi inte att dispensmöjligheterna idag är för begränsade. Stora Enso ser alltså inte heller detta som en central fråga som skulle göra betydande skillnad.

Skogsstyrelsens skyldighet att agera

Utredaren föreslår att det i lag tydliggörs att Skogsstyrelsen inte har någon skyldighet att agera med anledning av en underrättelse.

Stora Enso instämmer med utredaren i att det vore önskvärt att tydliggöra i lagstiftning att Skogsstyrelsen inte har någon skyldighet att agera enbart på grund av en underrättelse, så att det råder en enhetlig förståelse i frågan. Skogsstyrelsens beslut att inte agera bör inte tolkas som "underlåtenhet" i den mening som avses i Århuskonventionen, vilken syftar på situationer då lagen kräver något men myndigheten underlåter att agera, men så är inte fallet här. Det är rimligt att det är tydligt i lagstiftning att myndigheten själv bedömer när tillsyn ska inledas, utifrån skogsvårdslagstiftningen och utifrån sina prioriteringar och resurser.

Om publicering av avverkningsanmälan.

Stora Enso noterar att utredaren konstaterar att det saknas skäl att införa en ny sekretessregel för avverkningsanmälningar, men att regeringen har möjlighet att instruera Skogsstyrelsen att upphöra med publiceringen. Som utredaren konstaterar, kan offentliggörandet idag leda till att olika intressenter genomför inventeringar och andra åtgärder som grund för att överklaga ett avverkningstillstånd. En viktigare fråga att hantera är risken att identifiering av naturvärden påverkar skogsbruket. Det bör säkerställas genom att regelverket för artskydd är tydligt avgränsat i relation till skogsbrukets villkor och att det finns fungerande ersättningsmöjligheter när inskränkningar uppstår.

Rekommendationer

Stora Enso rekommenderar regeringen att gå vidare med utredarens förslag om att tydliggöra i lagstiftning att Skogsstyrelsen inte har skyldighet att agera enbart på grund av en under rättelse.

10 Kostnadsfördelning för kunskapsinhämtning

Utredaren föreslår en preciserad skälighetsbedömning i miljöbalken som kopplas till skogsbruk och tar hänsyn till markägarens kostnad för att inhämta ny kunskap i förhållande till värdet på den berörda delen av fastigheten. Utredaren föreslår vidare att tillsynsmyndigheten ska ansvara för och inhämta det underlag som krävs för att utreda ärenden enligt miljöbalken och som går utöver denna kostnadsgräns. Denna gräns skulle gå vid kostnader som uppgår till mer än ett fåtal procent och aldrig mer än tre procent av värdet på den berörda delen av fastigheten, vilket i praktiken enligt utredaren skulle motsvara "en dags kunskapsinhämtning med hjälp av en konsult".

Stora Enso stödjer utredarens förslag. Det är tydligt att kunskapsnivån behöver höjas för att korrekt kunna följa regler från framför allt EU, som introducerar både nya begrepp (som old growth forest) och förhållningssätt kring dessa. Samtidigt framhålls i Skogsvårdslagen (SFS 1979:429), 2 kap. 3 §, att "Vid bedömning av hur skogsbruket ska bedrivas får hänsyn tas till om det är rimligt att kräva vissa åtgärder med beaktande av skogsägarens förhållanden, såsom utbildning, erfarenhet och resurser.". Eftersom EU-kraven inte medger flexibilitet, t.ex. i vilken utsträckning en skogsägare kan bedöma att skogen är "old growth forest" eller ej, så behöver staten stå för en stor del av mellanskillnaden. Som utredaren också skriver: "Behöver mer kunskap samlas in kan det inte uteslutas att kostnaderna för inventering och liknande som efterfrågas av myndigheter och domstolar, i vissa fall kan bli så omfattande att kostnaderna inte står i proportion till de intäkter som åtgärden kan generera.". Detta har naturligtvis en direkt negativ påverkan på skogsägares vilja att bedriva ett aktivt skogsbruk. En stor del av informationen som inhämtas kan också vinna på ett perspektiv som sträcker sig över fastigheten och tittar på exempelvis landskapet som helhet. Även detta är det rimligt att staten står för. Eftersom det är komplicerat att förtydliga sådana mer kvalitativa aspekter mer än vad MB §7 redan gör, och det finns ett stort behov av förutsägbarhet och tydlighet gentemot skogsägaren, stödjer vi utredarens förslag om en procentsats. Max 3% av värdet på den berörda delen av fastigheten är en rimlig nivå.

Vi instämmer också i att detta tydliggör att bevisbördan inte ligger hos den enskilda skogsägaren, och att det också blir upp till Skogsstyrelsen att bedöma om vidare utredningar krävs. Förhoppningsvis kan det också leda till myndigheterna tar ansvar för att digitala verktyg används för att tillgängliggöra information effektivt och enkelt, samt att kunskapsläget totalt sett höjts om skogens natur och miljö samt incitamenten för att skapa naturvärden. Vi vill dock betona vikten av att detta inte leder till att ärenden hamnar i kö hos myndigheterna, samtidigt som det finns kompetens utanför myndigheterna att göra denna typ av bedömningar mot ersättning.

Rekommendationer

Stora Enso rekommenderar att regeringen skyndsamt går vidare med utredarens förslag.

11 Alternativa tillsynsmodeller

Stora Enso noterar att utredaren inte rekommenderar ett införande av egenkontroll och systemtillsyn som ersättning till nuvarande system med underrättelser, främst för att det skulle försvåra uppfyllandet av EU-rättsliga åtaganden, men också för att möjligheterna för egenkontroll varierar kraftigt. Samtidigt ser utredaren på sikt att det föreslagna samrådsförfarandet bör möjliggöra för egenkontroll och systemtillsyn i stället för underrättelser. Vi instämmer med utredarens bedömning och rekommenderar därför inte heller någon ändring i dagsläget.

Vi vill dock i sammanhanget understryka att vi tror att en på sikt ökad användning av systemtillsyn, istället för händelse- eller detaljtillsyn, för skogsägare skulle vara mer effektiv och ta större hänsyn till att skogsbruket är en långsiktig pågående verksamhet.

Tillsynen av skogsbruket är idag i hög grad koncentrerad till tidpunkten för avverkning, det vill säga då skogsägaren ska få sin inkomst från brukandet. Att tillsynen är koncentrerad till tidpunkten till avverkning är en i grunden felaktig syn, som bygger på premissen att skogsbruket skulle vara något oföränderligt, snarare än en pågående markanvändning.

Med hänsyn till att skogsbruk är en pågående markanvändning vore det mer rimligt med en tillsyn som ser till helheten, det vill säga brukandet. Det kan uppnås genom att skifta betoningen från händelsestyrd tillsyn till systemtillsyn.

En sådan tillsyn skulle kunna ha sin grund i en skogsbruksplan som lämnas till Skogsstyrelsen för registrering och som uppdateras med rimliga mellanrum. Utifrån den skulle Skogsstyrelsen se hur skogsbrukaren avser sköta sin skog och kan då bedöma hur brukandet förhåller sig till gällande lagstiftning och även ge råd proaktivt eller när skogsbrukaren efterfrågar det. I skogsbruksplanen skulle även klassning av skogen kunna ske utifrån de begrepp som introduceras i EU:s avskogningsförordning och RED III. Det skulle förtydliga såväl dagens och framtida brukningsmöjligheter och alternativ, som uppföljning av lagstiftningens målsättningar. Ansvar för brukandet skulle ligga kvar på skogsbrukaren, men självfallet bör det finnas möjlighet att meddela förelägganden och förbud när det krävs.

Stora Enso noterar dock att utredaren avfärdar skogsbruksplaner som verktyg för systemtillsyn utifrån bedömningen att det blir för arbetskrävande för både Skogsstyrelsen och skogsägaren. Vi delar inte den bedömningen. Samtidigt anser vi inte heller, vilket utredaren förutsätter i utredningen, att Skogsstyrelsen skulle "godkänna" dessa skogsbruksplaner. Vi ser att en registrering av skogsbruksplanerna i fråga skulle kunna vara tillräcklig, för att kunna hänvisa till dessa vid behov. Vi tror inte heller att skogsbruksplanerna skulle behöva ha den detaljeringsgrad som är aktuell i en avverkningsanmälan. Istället skulle hänsyn beskrivas med generella ordalag, samtidigt som särskilda åtgärder på mark med särskilda egenskaper skulle beskrivas mer specifikt.

Med detta synsätt blir anmälnings- och samrådsförfaranden en kompletterande del i egenkontrollen, men med mer förutsägbara utfall för skogsbrukaren då det sker i enlighet med redan inlämnade och registrerade skogsbruksplaner. Systemtillsyn blir då ramverket och obligatoriska skogsbruksplaner verktyget inom detta. Självfallet innebär anmälnings- och samrådsförfaranden även fortsatt möjlighet för Skogsstyrelsen att bedöma avverkningar eller andra brukningsåtgärder i vissa typer av bestånd, särskilt med hänsyn till artskydd.

Stora Enso är övertygade om att en systemtillsyn skulle både vara mer effektiv och mer stimulerande för både skogsägare och Skogsstyrelsen. En förutsägbar och långsiktig tillsyn kommer också att ha större legitimitet hos de som berörs.

Slutligen tror vi att denna modell skulle ha god potential att minska antalet konflikter mellan olika intressen som sker då fokus flyttas från avverkningstidpunkten till helheten/det långa perspektivet, vilket tillåter en mer långsiktig dialog och förutsägbarhet. Det skulle stärka viljan att ägna sig åt och investera i skogsbruket, vilket leder till ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk. Genom att lägga mer tyngd och ansvar för skötseln av skogen ges incitament för hög standard i skogsbruket, vilket också bör bidra till ökad tilltro till att skogsbruk sker hållbart.

Här konstaterar vi dock, likt utredaren, att det finns stora skillnader mellan mindre och större skogsägares möjligheter att skaffa dessa kunskaper. Det bygger därför på att flera av de andra förslag som utredningen ger, exempelvis rörande fördelning av kostnader och rätten till ersättning, reds ut i första hand. Därför stödjer vi utredarens bedömning att inte det är lämpligt att ändra lagstiftningen i detta hänseende idag,

Rekommendationer

Stora Enso instämmer i utredarens bedömning att ingen ändring bör göras i dagsläget men att frågan om systemtillsyn bör ligga kvar och utredas på nytt om exempelvis 5 år, då de nya EU-reglerna är etablerade.

12 Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen

Utredaren föreslår att Skogsstyrelsen ska vara ansvarig tillsynsmyndighet för artskydd när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen.

Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet för frågor om skogsbruket och ansvarig för de skogspolitiska målen. Den är ansvarig för att utöva tillsyn över Skogsvårdslagen och delar av Miljöbalken som rör skogsbruk inklusive de olika skogsbruksåtgärder som kan aktualisera artskyddet. Idag delar Skogsstyrelsen ansvaret med Länsstyrelserna, då de senare avgör om dispens kan ges från artskyddsreglerna. Denna ordning har flera nackdelar: det blir inte en sammanhängande bedömning av gränserna mellan förbud, hänsyn och dispens, och man riskerar att olika Länsstyrelser gör olika bedömningar. Detta skapar osäkerhet och otydlighet. Det vore därför rimligt att tydliggöra att det är Skogsstyrelsens ansvarsområde att avgöra både hur en skogsbruksåtgärd kan genomföras med hänsyn till artskyddet, och om dispens kan ges från artskyddet i det aktuella.

Stora Enso anser att det skulle underlätta att endast behöva ha kontakt med en myndighet i dessa ärenden och förordar att Skogsstyrelsen ska få denna roll. I allmänhet ställer sig Stora Enso positivt till att Skogsstyrelsen får en mer självständig roll som också innebär att man lyfter dess rådgivande roll och specialistkunskap. Vi ser behov av att samma förutsättningar ska gälla i hela landet, naturligtvis anpassat efter naturliga förutsättningar. En i högre grad gemensam bild av skogen och dess förutsättningar tror vi gynnar både skogsnäringen och naturvården.

Rekommendationer

Stora Enso rekommenderar regeringen att skyndsamt gå vidare med utredarens förslag.

13 Domstolsprocesser

Överklagan till Mark- och miljödomstolen istället för förvaltningsdomstol.

Utredaren föreslår att beslut enligt skogsvårdslagen ska överklagas till mark- och miljödomstol i stället för, som i dag, till förvaltningsdomstol.

Stora Enso instämmer i att det är fel och riskerar rättssäkerheten att beslut som fattas av Skogsstyrelsen och som kan överklagas till både förvaltningsrätt och mark- och miljödomstol. Dock håller vi inte med om utredarens bedömning att förvaltningsrättsliga prövningar om Skogsvårdslagen därför ska flyttas till Mark- och miljödomstolar. Vi anser att dessa förvaltningsrättsliga mål fortsatt bör ligga hos förvaltningsdomstolar för att säkerställa att dessa frågor hanteras på rätt nivå och med korrekt juridisk expertis att bedöma myndighetsbeslut. Den skogliga kompetens som enligt förslaget ska tillföras mark- och miljödomstolar skulle istället kunna tillföras förvaltningsdomstolarna. Det vanliga är att myndigheters beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En bättre reform vore att ta bort tudelningen av domstolsväsendet och istället organisera domstolarna internt i olika avdelningen utifrån uppdelningen i tvistemål, brottmål och förvaltningsmål

Skogsstyrelsen som part

Utredaren föreslår att Skogsstyrelsen ska vara part i mark- och miljödomstolen även när ideella miljöorganisationer överklagar.

Stora Enso ser positivt på att Skogsstyrelsen görs till part tillsammans med skogsägare då ideella miljöorganisationer överklagar beslut. Detta är viktigt för att visa att det inte är den privata skogsägaren ensam som ska försvara sådana allmänna intressen som rätten att bruka sin mark och tillgängliggörande av produkter från skogen. Skogsägaren har skickat

in en avverkningsanmälan och på så sätt givit det allmänna möjlighet att avslå eller begränsa brukandet. I de fall detta inte gjorts kan det inte vara den enskilde skogsägaren som skall stå till svars i en juridisk process.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regeringen att skyndsamt gå vidare med förslaget om att Skogsstyrelsen görs till part när ideella miljöorganisationer överklagar beslut.

14 Ersättningsmodell

Utredaren föreslår att beslut som baseras på bestämmelser om bevarande av naturvärden eller biologisk mångfald och som kraftigt försvårar vanligt skogsbruk på berörd del av fastigheten, ska ge markägaren rätt att kräva att ett särskilt biotopskyddsområde (skogsmarksskyddsområde) bildas om beslutet inte berättigar till ersättning enligt miljöbalken på någon annan grund.

Stora Enso ser positivt på att utredarens förslag. Detta är en central fråga som idag skapar stor otrygghet för skogsägare och i längden riskerar få negativa effekter för bioekonomin såväl som miljön. Rätten till ersättning borde vara självklar i de fall där samhällets intressen bedöms gå före äganderätten. Idag har vi en ohållbar och kontraproduktiv situation där markägare är oroliga för att skapa naturvärden i sin skog, eftersom de då riskerar att drabbas ekonomiskt. En ersättningsmodell enligt utredarens förslag kan ge markägaren rätt till skälig ersättning, och samtidigt tydliggöra statens egna kostnader för att skydda natur i praktiken. Det är också viktigt att myndigheterna i första hand eftersträvar att eventuella hänsyn kan rymmas inom intrångsbegränsningen. Detta innebär att man behöver tänka igenom omfattningen av begränsningen. Detta kommer förhoppningsvis att leda till att prioriteringar för skydd av natur går bättre i linje med budgetprioriteringar. Dock vill vi betona att ersättningsmark, istället för ekonomisk ersättning, bör finnas med som ett alternativ.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regeringen att skyndsamt gå vidare med utredarens förslag.

Tobias Bäärnman

Sverigechef, Executive Vice President, Strategy and Sustainability

Henrik Lenning

Senior Vice President Forest Assets